Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРАНАЛ

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома,
Нохч-Гlалгlай АССР Лаккехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ● ЕРА, 19 июль, 1973 шу. ● № 86 (5347). Мах 2 кеп.

БархIазлагIа гулъяьча СССР Лаккехьарча Совета VI сесси

ХЬАЛКХЕБЕ ХЬИНАРЕ КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕРАШ

17 июне Москве шиI болх дIаболабаьб барХIазлагIа «гулъяьча СССР Лаккехьарча Совета кхлагIча сесси. Сесси хьайиллар вай мохк пIелгалехь шолгIачу даькъах беннача деношка. Дика ховмаи ух заводашкарен фабрикашкарен, стройкашкара, Iилма учреждешкашкара, мехка транспортин пайхьашкара, шеранш я «докха ялат» бахьан лоаттабечу къовсама фронт: советски наха Дахье гIалгIат пIелгалехь кхочу лагIча, хоадамбечу шера заданеи ханал хьалха кхочашъяь лоаттаеча социалистически яхье керда толамаш дахарна.

Пхеаллеи кхдалгIеи сессешта юкъера юкъ IIалгIай хиннай дунен аренерча йоккхийча событеша. КПСС Центральни Комитето, ЦК Политбюрос, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева ше КПСС XXIV съездо тIаийна машара Программа ваздре кхочашъяь хиннад долашш де дерхIар фуд хоьпо баь ярахьара политически болх дунен халкъашта юкъера хьал тоидара пис дихьа IадIамате доккха дахьа да.

Вай коммунизм хьалъеча хIансарча хIанара лоарХIамерча дехьавеш цаI — халкъ дIаоьцу шиI ахар накладни тоидер, цун культурини дешареи боарам айбар, хьинаре коммунизм хьалъераш хьалъебар. ХIаьта цIудухь дахь а доIгIаш гIалгIай сесси деи повестка ке юкъе дихьад халкъе образованех дола дош — СССР Союзеи союзни республикайн законодательства Лардаш тIехкар.

Кхуаш йоагIа тIехье коммунистически уйла йолаш хьалкхеба денишкеи шеаш чакхйоахаи IоаьнмаьхаIа опыт дIачIоагIьеш дола из документ тIахьожадаь да халкъа образованеи дIахо тоира. Кремле 10 сахьат IуйрIайна дIаьлча дIайолаелар Къмай Совета заседани. Из хилар СССР Лаккехьарча Совета палатин заседанеи эшар Къмай Совета председателе депутата Я. С. Насриддинове председателлаа а деш.

Союза Совета заседани йолаелар палатай заседаи эалье IуйрIайна 11 сахьат дальча. Из хилар Союза Совета председателе депутата А. П. Шитикова председателлаа а деш.

Палатай заседанейка депутаташа хьал а гIайтта дага лаьцир сессешта юкъерча хана байна депутаташ Д. А. Белягурин, К. П. Гришин, И. С. Конев, П. П. Лукьяненко, И. Г. Петровский, М. А. Посмитин, А. А. Сязов, С. К. Тока, А. Н. Туполев, А. Д. Филатов.

Палатай къаьст-къаьстача заседанешка лаьцийлар СССР Лаккехьарча Совете керда кержача депутатий полномочеяшка хьажарах йолча Союза Советен Къмай Советен мандатни комиссей докладашка.

IIоагIьлъай сессе деи повестка: 1. Халкъа образованеи малагIча къал тIа яи СССР-е юкъера юкъера, профессионально - техническа, юкъера специальни лаккеран образованеи дIахо тоидер де дезарех.

2. Халкъа образованех йолча СССР Союзеи союзни республикайн законодательства Лардий проектах.

3. «Паччахьалкен нотариатах» СССР закона проектах.

4. СССР Союза Лаккехьарча Совета Президиума указаш тIоагIьзар.

Иштта тIоагIьлъай сессе балха порядок.

Союза Совета депутаташа юрта боахама комиссе председател кхиъар кержар. Союза Совета председателе А. П. Шитикова хоам бир комиссе председатель хинна депутат Г. С. Золотухин СССР заготовкай министрала хьажжорах. Союза Советен Къмай Советен массазарча комиссей Положене IIхелгIа статьяс дерзIна та тайнара комиссешта юкъе кержан СССР Министрий Совета, Союза Советен старейшинай Совете чубоагIа депутаташ, из дош къастбеллеи пчелдожеин йолалийна юрта боахама комиссе председателлаа ше комиссе член, депутат И. А. Бондаренко — КПСС. Ростовски обкома хьалхара секретаь хаижа.

Депутаташа берригаи баьца а болаш Союза Советен юрта боахама комиссе председателлаа кержар депутат И. А. Бондаренко.

Союза Советен Къмай Советен хьалхара заседани Кхелаи 12 сахьат дальча Йоккхача Кремлевски дворене СССР Лаккехьарча Советен заседанеи залге.

IIоагIа, дIаьлъаь тIоагIаш а тохаш, тIаийпар депутаташ цьяьпашеи новкъосташ Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, Н. В. Калягин, К. Ф. Катушев.

Шинна паргIатонаша заседани хьайиллар СССР Лаккехьарча Совета Къмай Советен председателя Я. С. Насриддинове.

«Мехка халкъа образованеи малагIча хьал тIа яи из дIахо тоираа фу де дезеи, хIаьта халкъа образованех йолча СССР Союзеи союзни республикайн законодательства Лардий проекташ» докълад е лоаттаеи докладчик — СССР Министрий Совета Председателе хьалхарча заместителе депутата К. Т. Мазуровна.

Цул тIехьагIа «СССР-е юкъера юкъера образованеи малагIча къал тIа яи из дIахо тоаяра фу де дезеи» дуьнаеи докълад йир СССР председателе министра депутата М. А. Прокофьева.

«СССР профессионально - технически образованеи малагIча хьал тIа яи из дIахо тоаяра фу де дезеи» дуьнаеи докълад йир профессионально - технически образованеи СССР Министрий Совета Пачхьалкхийн комитета председателе депутата А. А. Булгакова.

СССР лаккеречен юкъерча специальни образование министра В. П. Елютина докълад йир «Юкъера специальни лаккеран образованеи малагIча хьал тIа яи из дIахо тоаяра фу де дезеи» дуьнаеи.

Цу тIехь чакхъяьлъяь Союза Советен Къмай Советен цIьяьна яь заседани.

* * *

17 июле делкъал тIехьагIа Кремле шиI болх дIаьлъеш хилар СССР Лаккехьарча Совета сесси.

16.00 СССР Лаккехьарча Совета заседанеи залге гулбелар Къмай Советен депутаташ. ДIаьлъаь тоаяраи тохаш цар тIаийнар новкъосташ А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарев.

Заседани хьайиллар Къмай Советен председателе депутата Я. С. Насриддинове. Цо соложкад е доьн делар халкъа образованех йолча СССР Союзеи союзни республикайн законодательства Лардий проекташ» докълад е дош ду ЦПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председателя хьалхарча заместителя депутата К. Т. Мазуровна.

Цул тIехьагIа «СССР-е юкъера юкъера образованеи малагIча къал тIа яи из дIахо тоаяра фу де дезеи» дуьнаеи докълад йир СССР председателе министра депутата М. А. Прокофьева.

«СССР профессионально - технически образованеи малагIча хьал тIа яи из дIахо тоаяра фу де дезеи» дуьнаеи докълад йир профессионально - технически образованеи СССР Министрий Совета Пачхьалкхийн комитета председателе депутата А. А. Булгакова.

СССР лаккеречен юкъерча специальни образование министра В. П. Елютина докълад йир «Юкъера специальни лаккеран образованеи малагIча хьал тIа яи из дIахо тоаяра фу де дезеи» дуьнаеи.

Цу тIехь чакхъяьлъяь Союза Советен Къмай Советен цIьяьна яь заседани.

* * *

17 июле делкъал тIехьагIа Кремле шиI болх дIаьлъеш хилар СССР Лаккехьарча Совета сесси.

16.00 СССР Лаккехьарча Совета заседанеи залге гулбелар Къмай Советен депутаташ. ДIаьлъаь тоаяраи тохаш цар тIаийнар новкъосташ А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов.

Заседани хьайиллар Къмай Советен председателе депутата Я. С. Насриддинове. Цо соложкад е доьн делар халкъа образованех йолча СССР Союзеи союзни республикайн законодательства Лардий проекташ» докълад е дош ду ЦПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председателя хьалхарча заместителя депутата П. Н. Федосеева.

Содоклад яьлча пренеш йолаелар.

(ТАСС).

МЕХКА ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНИ МАЛАГIЧА ХЬАЛ ТIА ЯИ ИЗ ДIАХО ЭРГАЯЬККХА ТОАЯРА ДЕ ДЕЗАРИЙИ ХЬАКЪЕХЬА А ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ДОЛА ССР СОЮЗЕИ СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙН ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ЛАРДИЙ ПРОЕКТА ХЬАКЪЕХЬА А

ССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА ХЬАЛХАРЧА ЗАМЕСТИТЕЛЯ ДЕПУТАТА К. Т. МАЗУРОВА ДОКЛАДА ИЗЛОЖЕНИ

Берриса мохк а чулоацаш политически хьакъегамен хьинаре чIоагIа айденича хьалшка дуьлхIанзара СССР Лаккехьарча Совета сесси. Сесси хьайиллар вай мохк пIелгалехь шолгIачу даькъах беннача деношка. Дика ховмаи ух заводашкарен фабрикашкарен, стройкашкара, Iилма учреждешкашкара, мехка транспортин пайхьашкара, шеранш я «докха ялат» бахьан лоаттабечу къовсама фронт: советски наха Дахье гIалгIат пIелгалехь кхочу лагIча, хоадамбечу шера заданеи ханал хьалха кхочашъяь лоаттаеча социалистически яхье керда толамаш дахарна.

Пхеаллеи кхдалгIеи сессешта юкъера юкъ IIалгIай хиннай дунен аренерча йоккхийча событеша. КПСС Центральни Комитето, ЦК Политбюрос, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева ше КПСС XXIV съезда тIаийна машара Программа ваздре кхочашъяь хиннад долашш де дерхIар фуд хоьпо баь ярахьара политически болх дунен халкъашта юкъера хьал тоидара пис дихьа IадIамате доккха дахьа да.

Вай коммунизм хьалъеча хIансарча хIанара лоарХIамерча дехьавеш цаI — халкъ дIаоьцу шиI ахар накладни тоидер, цун культурини дешареи боарам айбар, хьинаре коммунизм хьалъераш хьалъебар. ХIаьта цIудухь дахь а доIгIаш гIалгIай сесси деи повестка ке юкъе дихьад халкъе образованех дола дош — СССР Союзеи союзни республикайн законодательства Лардий проекташ.

Кхуаш йоагIа тIехье коммунистически уйла йолаш хьалкхеба денишкеи шеаш чакхйоахаи IоаьнмаьхаIа опыт дIачIоагIьеш дола из документ тIахьожадаь да халкъа образованеи дIахо тоира. Кремле 10 сахьат IуйрIайна дIаьлча дIайолаелар Къмай Совета заседани. Из хилар СССР Лаккехьарча Совета палатин заседанеи эшар Къмай Совета председателе депутата Я. С. Насриддинове председателлаа а деш.

Союза Совета заседани йолаелар палатай заседаи эалье IуйрIайна 11 сахьат дальча. Из хилар Союза Совета председателе депутата А. П. Шитикова председателлаа а деш.

Палатай заседанейка депутаташа хьал а гIайтта дага лаьцир сессешта юкъерча хана байна депутаташ Д. А. Белягурин, К. П. Гришин, И. С. Конев, П. П. Лукьяненко, И. Г. Петровский, М. А. Посмитин, А. А. Сязов, С. К. Тока, А. Н. Туполев, А. Д. Филатов.

Палатай къаьст-къаьстача заседанешка лаьцийлар СССР Лаккехьарча Совете керда кержача депутатий полномочеяшка хьажарах йолча Союза Советен Къмай Советен мандатни комиссей докладашка.

IIоагIьлъай сессе деи повестка: 1. Халкъа образованеи малагIча къал тIа яи СССР-е юкъера юкъера, профессионально - техническа, юкъера специальни лаккеран образованеи дIахо тоира де дезарех.

2. Халкъа образованех йолча СССР Союзеи союзни республикайн законодательства Лардий проекташ.

3. «Паччахьалкен нотариатах» СССР закона проектах.

4. СССР Союза Лаккехьарча Совета Президиума указаш тIоагIьзар.

Иштта тIоагIьлъай сессе балха порядок.

Союза Совета депутаташа юрта боахама комиссе председател кхиъар кержар. Союза Совета председателе А. П. Шитикова хоам бир комиссе председатель хинна депутат Г. С. Золотухин СССР заготовкай министрала хьажжорах. Союза Советен Къмай Советен массазарча комиссей Положене IIхелгIа статьяс дерзIна та тайнара комиссешта юкъе кержан СССР Министрий Совета, Союза Советен старейшинай Совете чубоагIа депутаташ, из дош къастбеллеи пчелдожеин йолалийна юрта боахама комиссе председателлаа ше комиссе член, депутат И. А. Бондаренко — КПСС. Ростовски обкома хьалхара секретаь хаижа.

Депутаташа берригаи баьца а болаш Союза Советен Къмай Советен цIьяьна яь заседани.

Цу тIехь чакхъяьлъяь Союза Советен Къмай Советен цIьяьна яь заседани.

* * *

17 июле делкъал тIехьагIа Кремле шиI болх дIаьлъеш хилар СССР Лаккехьарча Совета сесси.

16.00 СССР Лаккехьарча Совета заседанеи залге гулбелар Къмай Советен депутаташ. ДIаьлъаь тоаяраи тохаш цар тIаийнар новкъосташ А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов.

Заседани хьайиллар Къмай Советен председателе депутата Я. С. Насриддинове. Цо соложкад е доьн делар халкъа образованех йолча СССР Союзеи союзни республикайн законодательства Лардий проекташ» докълад е дош ду ЦПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председателя хьалхарча заместителя депутата П. Н. Федосеева.

Содоклад яьлча пренеш йолаелар.

(ТАСС).

КХОАЧАШЪЯЬЙ ЯЛАТ ДОХКАРА ПЛАН

Денгара денга алсамдувл Наурски района боахамаша паччахьалкхенга дIалаур ялат. Района дукхагIалдоча боахамаша хIанашке кхоачашъяьй яIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера паччахьалкхенга ялат дохкара планан совгIа заданеи а.

Иштта, «Советская Россия» совхозо планагIа 75 тонн, заданегIа 100 тонн дохка дезача 112 тонн ялат дехкад паччахьалкхенга, хIаьта «Комсомольский» совхозо плаи 85 тонн, заданеи 120 тонн долча 202 тонн дехкад Цу тайпара тIехьожадаь чIагIъяьлъ паччахьалкхенга ялат дохкара планан совгIа заданеи а «Калиновский», «Наурский», Ленина цIерагIча совхозашка.

Чашъяьй паччахьалкхенга ялат дохкара планан совгIа заданеи кхоачашъяь гарга ба «Красное Знамя» колхоза, «Терский» совхозна кхаьхьегамзой а.

Цу боахамаша дальача толамаша торо хилийтай Наурски районагга яIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера паччахьалкхенга ялат дохкара плаи 16 июль тIахьожачаьн тIехьожадаь. Иштта, планагIа 7500 тонн дохка дезаш хиннача 7702 тонн ялат дехкар паччахьалкхенга. Из бокха толам ба.

* * *

Гурахь йийнача культурай дика лъухъьам кхебаьб ух шера Гудермесски района кхаш делладераш. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 23 центнер ялат чуяц хIанз механизаторша.

Цу гIулакхо торо хилийтай района ерригача колхозашкеи цхьаьолча совхозашкеи яIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера паччахьалкхенга ялат дохкара планан совгIа заданеи а хIанзаре кхоачашъяь.

Иштта, «Дружба» колхоза планагIа 550 тонн, заданегIа 850 тонн дохка дезача, 1042 тонн ялат дехкад паччахьалкхенга. ХIаьта «Октябрь 40 шу» колхоза 102 процент, «Кавказ» колхоза 101 процент кхоачашъяь чух шера паччахьалкхенга ялат дохкара планаца йоаь заданеи.

Совхозашта юкъе къаьстта духа ялат дIаденнад паччахьалкхенга «Степной» совхозо. ПланагIеи заданегIеи 1100 тонн дIалаьца дезача 1116 тонн ялат дIаденнад шар паччахьалкхенга ялат дIапуяташка.

Кхоачашъяьй яIслагIча пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера паччахьалкхенга ялат дохкара плаи ерригача районо а. Иштта, планагIа 5300 тонн дохка дезача 6304 тонн ялат дехкад гудермесцина паччахьалкхенга. ХIаьта заданеи кхоачашъяра шар дохка дезаш дисар 846 тонн мара дан. Из 23 июль тIахьожачаьн паччахьалкхенга дIаьдала йиш йоаьш ба Гудермесски района къхьегамкой.

ДЕРРИГА БАЛХАШ ЦХЬАНА ДУ

Ялат чуяца долададе хьалха ца лоарIамерча кампанеца мишта кийчлу хьожаш Назрановски совхозашка хилар республикански рейдон бригада. Цу хана гIулакхо дальнеи лоаддина долаш хоачашъяь бошгаран дIа а даьха дика дIадоладаьяьд хIанз районе ялат хьокхийча.

Денгара-денга шеранIа дарж ялат чуяца балхаш. Каст-каста долхача доггIаша чIоагIа иовкъаьле яхьа хасаеш. Iо аз дуьнаи деррига ялат хьокхаше оардаш чуяца лаьхIад ухъаза. Цудухь еррига комбайнаш ду гIулакха кийлий. Деррига боахамашка отрадаш яь хьоки ялат. Массафола долаш комбайн цхьаи участка тIа оттаю. Иштта групповой хьисане ялат чуяца торо хилар комбайнашта ona технически гIулакх дерттIа лоаттаде, комбайнаршаш яхьара хьалашца, цхьаьна дIакагIа IIалгIай, цхьаьна IIалгIай, комбайнаш тIара ялат дIаувзаяь щоферашта а чIоагIа аьттув болаш да из гIулакх.

«Октябрь 40 шу» яхьча совхозо контроре масса комбайнаш болча ва, ьъаьр тхога. Щеча Байраха орден лелаеча Аччаюн Султан-Гире бригаде бер совхозо кулгалхой, специалисташ. Ухъаза 305 гектар болча форд сана латтача оасар тIадоьзаяча мукха хьашка чьянай комбайнаш. Еррига обслуживани-йолаш техника, сварочни аппарат латт кийча. Гаьна йоаьш латтача чархаш тIара кухнена гоннаьх ъьаьтеса доьзна лозунгаш.

Ала деза уж лозунгаш механизатораш оарцагIбоахаш доаьлъера. Белгала тIахьехамаш долаш дан лозунгаш. Цхьа тIа дан механизатор, совхоза дехкараш, цар тIаийнар, ХIаьта иштта чIоагIа лелорш хIаттаяр совхозе тарзаш кийчлера. Тхо — дIакхачам тарзаш болгIар сяесарш. ХIалхарча ах дийнаьз па озаш ъьаьта дIаздар ялат. Кхай тIа хила безам, уполномоченеш шоферашта уплув хуошабеш дIаувзаю ялат.

— ХIаьхIаре ардаре цхьана долаш ялат чуяцлера могалеш дене а ух шера иштта чуна лаьрхIад оахл, — йоаь совхоза керттерча агронома Цечоев Салмана. — ХIанз оаха хьокхаш бола муьхх бсарамагIа ихьаьча ба. Каст-каста долхача доггIаша хьалъоа чIоагIа новкъарле ерыя тхона нагахь санна из касарах Iобулле.

Комбайнашта лерраIа долх тхо. Нагтарх мара ваийлаш кхай тIа арданза бисе мукха ка.

Дукхаха шерашка комбайнаш тIа болх бьа йоккха опыт йолаш механизатораш — ба пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера совхозо хьукъъам чуэцарш.

Гроэненски района-боахамашка ялат чуяцаш сезонни ах гарга нормаш яьла дика къаьлсараш цига премеи тийнараш ба, хIанз цоай кхаиш.

— Ялат чуэцарата юкъе яьр-жача яьхе хьалхле желаеш цIена болх барца белгалъаьна ва цу комбайна тIара механизатор, — аьнна Гаджев Заьлакман хьавошайтаро Цечоева — ХIаьзле 90 гектар ялат хьекхад цо, из сезонни ах норма я.

Совхозе хIанзчул тIехьагIа чуяца дезаш 3800 гектар ялат да.

Совхоза новкъосташа яхкийта Назрановски автомобильни боахамера 16 автомашина я комбайнаш тIара ялат тIаувзаш.

Хьатта юкера гаьна яц муьх хьокха участок — 5 километр. Щеферашца къаьмаьл хилар тха. Сайрийна ворхIлаIчоь ах дьаьча 5—6 рейсал дуккагIа яь саг ваца.

— Машинаи дукха я. Балха объем кхоачамболлаш хилча дийнаь 40—45 рейс юлургIар, — йоаь № 68—39 йолча машина шофера Китиев Салмана.

Хьаттара юха яьккача дезьеи сехьеи дIаийтта латт машинаш.

— Ух шера лаьрхIачул наI ах дукхагIа ялат доаккхардда, — оаха, — йоаь Цечоев Салмаи.

Цу гIулакха деррига оарцагIьлъьккхеб.

Халдаша кхай тIа хул из, совхоза керттера инженер Гиреев Закре, механизаторашта практически новкъостал ду.

Белгалдаккха деза ух шера Назрановски совхозашка цIаккха ца хиннача тайпара кхашкара балхаш комплексагIа делга дика вIашIтехьдьаьккха хилар. Комбайнаш тIера дIаьлъинера участкаш тIара ча сиха дIаъзе нохрашт тIехьадола трактораш ххай тIа йоаь.

«Назрановский» совхозе хIанзле ехо бIаь соагIа гектар тIа хьаккIа дIайийнай. Цо торо хулийтарца юкъъара хьайбай боахама доаьхара база чIоагIъе. Цийтта трактор арабьнай нохрашт тIехьадолаш. Ялатах мукъаьлъьнача кхашкара лъатта доккъа ца долийтаеи хьажжаи дIакъа дин сменгIа сахьан ду совхозе. Дийнаьх ялх трактор доаьхар IаIаделеш я. ХIаьта бус шийтте а оаха деш я.

Совхозе эгIара хьалха къаьха долаладаь. Къаьте - Юртарча отделене Беков - Махьмада-Гире кулгалдеча бригадера ялат. Хьакха яьннача 50 гектар йолча участка хIара гектара тIара 35 центнер муьх баьккхаб ухъаза. Тхо цига долаш 150 гектар йолча участка тIара муьх хьакха йолаелар 20 комбайн.

— Ух тIара а лакха хьуьнсам баккха дерзI оаха: хьалларча бункерех лаьрхIача 32,5 центнер яргьа тхона, — йоаь отделене воккхагIоачча агронома Мальсагов Маiиса.

Хьалларча деношке юкъе долаладаь ухъаза Къаьте - Юртарча отделене Беков - Махьмада-Гире кулгалдеча бригадера ялат. Хьакха яьннача 50 гектар йолча участка хIара гектара тIара 35 центнер муьх баьккхаб ухъаза. Тхо цига долаш 150 гектар йолча участка тIара муьх хьакха йолаелар 20 комбайн.

— Ух тIара а лакха хьуьнсам баккха дерзI оаха: хьалларча бункерех лаьрхIача 32,5 центнер яргьа тхона, — йоаь отделене воккхагIоачча агронома Мальсагов Маiиса.

Хьалларча деношке юкъе долаладаь ухъаза къаьхегамцара материальни морьалин безам соьбаккхилга Комбайнаш тIара ялат тIаувзаш дийнаь дукхагIа рейс саш еча шоферашта Мальсагов Сошпа, Богатырев Аьдуна совгIа та аъча денна. «Октябрь 40 шу» яхча совхозе саина лиц ухъаза. ХIара грузовой машина боагIа низ тIабоьлийт. Дийнаь 45—50 тонн ялат дIаоз шоферо.

Муьх хьокхача кха йисте воораш тIехьадолаш дежурни шиъ трактор латт. Цар тоннашех юкъе ГIолене оахам ду цIи ялара духьала.

Муьх хьекха кхаш чах муьхъ-доаях. ДоггIашка тIоада ца дайтаи шини пресс-подборщикаша чIокаи еш лIюуъ чи.

Дийнаь 250—260 тонн оардаш хIанзле 1060 тонн муьх ъьаьта центральни хьатта дIаххачийтаб «Экажевский» совхозо механизатораша. Паччахьалкхенга ухъ шера дIадала дерзIна ялат хIанзлера хIара ххоларIа лакъа да из. ХIаьта кхы, а хьакха деза гурахь дийна ялат кхо ъъар ратар гарга я.

Комбайнаш йолча хьайолаяьнга духъне кийчдаь хIара тIаьъ деъкъал тIехьагIа тIаIела болх бер комбайнерах. ХIанз хьакха йоаьлъьча участка тIа нагтахь мара, корабеллаш Iобежа ва. ХIаьта чаьн юкъъаь яIалаь а яийлаеш. Ялат хьакха долаладаь хьалхарча деношка комбайнаш регулировка яь па хIинарах ийслуш хинна кIоачамболлаш дIаувзаю дIадьхьал ухъаза. ХIаьта ша теха хоадамбаь ка божабаь хиннача 57 гектар йолча участке хиннар ухъаза дан. Комбайнашта тIехьа ча дIаъзаш хIамхоев ХIаронеи Дошиев ТIахIирен шиъ трактор я. Арганеи деш ялат хьа хьа вистре. Муьхъ-даьнна лаьтта оахан ду агрегат я.

Белгалдаккха деза, механизаторий хьашташ IаIашкара кхачаи промышленнин товараш лоаттаделга районе дика вIашIтехьдьаьккха хилар. Комбайнаш тIера дIаьлъинера участкаш тIара ча сиха дIаъзе нохрашт тIехьадола трактораш ххай тIа йоаь.

«Назрановский» совхозе хIанзле ехо бIаь соагIа гектар тIа хьаккIа дIайийнай. Цо торо хулийтарца юкъъара хьайбай боахама доаьхара база чIоагIъе. Цийтта трактор арабьнай нохрашт тIехьадолаш. Ялатах мукъаьлъьнача кхашкара лъатта доккъа ца долийтаеи хьажжаи дIакъа дин сменгIа сахьан ду совхозе. Дийнаь ях ялх трактор доаьхар IаIаделеш я. ХIаьта бус шийтте а оаха деш я.

Совхозе эгIара хьалха къаьха долаладаь. Къаьте - Юртарча отделене Беков - Махьмада-Гире кулгалдеча бригадера ялат. Хьакха яьннача 50 гектар йолча участка хIара гектара тIара 35 центнер муьх баьккхаб ухъаза. Тхо цига долаш 150 гектар йолча участка тIара муьх хьакха йолаелар 20 комбайн.

— Ух тIара а лакха хьуьнсам баккха дерзI оаха: хьалларча бункерех лаьрхIача 32,5 центнер яргьа тхона, — йоаь отделене воккхагIоачча агронома Мальсагов Маiиса.

Хьалларча деношке юкъе долаладаь ухъаза къаьхегамцара материальни морьалин безам соьбаккхилга Комбайнаш тIара ялат тIаувзаш дийнаь дукхагIа рейс саш еча шоферашта Мальсагов Сошпа, Богатырев Аьдуна совгIа та аъча денна. «Октябрь 40 шу» яхча совхозе саина лиц ухъаза. ХIара грузовой машина боагIа низ тIабоьлийт. Дийнаь 45—50 тонн ялат дIаоз шоферо.

Муьх хьокхача кха йисте воораш тIехьадолаш дежурни шиъ трактор латт. Цар тоннашех юкъе ГIолене оахам ду цIи ялара духьала.

Муьх хьекха кхаш чах муьхъ-доаях. ДоггIашка тIоада ца дайтаи шини пресс-подборщикаша чIокаи еш лIюуъ чи.

Дийнаь 250—260 тонн оардаш хIанзле 1060 тонн муьх ъьаьта центральни хьатта дIаххачийтаб «Экажевский» совхозо механизаторашта

ДЕПУТАТА К. Т. МАЗУРОВА ДОКЛАДА ИЗЛОЖЕНИ

(Истедоалар. Доллаур 1-ча оагІа тІа).

коллективизм йолаш хилар, тІоагІа шІаштІехьабыча хилар, идейность йолаш хилар, ветер ыьча чурчеи дунеи халкъаштен юкъера тІоагІа революционни долча позицешкара терклаш хар — уж дерригча хІамаш шийна чухь цыьна тардеш хила веза ССР Союза хІара къона гражданин. Цукуьл халкъа образовано дерригча доакъошка идеологически бок тІоагІболча Іалыьмате лоарІзаме декъар лоарІ ай партеи начальникаллехеп.

Халкъа образовани мехка ІІаъо дегІаьхьулара, из эргайоьхан тоаІоа навыкаи белгаллаьд КПСС XXIV съезда. Ислагіча пятилетке халкъа образовани дегІайолаяра дьакъе халъда декъаран оттаьлъа съезао: ....

— катирхой массани юкъарча юкъеча образованера балга чакхдаккхар, дешар дикагІа ыьхар;

— профессионально - техниче ски учителишкара халкъа болъдан дерригча доакъошта 9 миллионал кІезнагІа боацан квалифицированни болъдоп кІиччбар;

— духха соагІа - ваша агІа болъдан лаккхеран юкъерчи образовани йолаш бола 9 миллион специалисташ кІиччбар, сихха дегІаруьхча поизводства доакъошта а хІинта шитта наха ГІулакхан деи сферанга-а Іилман техникан кердачун перспективашин достамашкахь кадраш кийчьелга шерра доаржадар;

— халкъа боахамен культуран дерригча доакъошка болх беш йолаш кадрех квалификацин ДІаоагІ халдаяза лаккъера шерра шаІштІехьдаккхар.

Парте белгалъяь мероприятеш дерригча коорчашеш ю.

Социализма хъалашка культура дегІаьхар плана боарамера процесс я. Из дегІайолаяра кулгаш а деш, парте Центральни Комитетан тІе правительстван Парте XXIV съезд хинначу тІехьаьгІа массеех соцам бабб: «Кагирхой массане юкъерча юкъерча образованера боацан халкъаштен общеобразовательни школа ІІаъо дегІайолаяреи хъакъехьа, «Профессионально - техническа образовани система ІІаъо эргайолаяра хъакъехьа», «Лаккера образованера» мехка ІІаъо эргайолаяра тадеи дезарий хъакъехьа».

Ду документашка белгалъяь хІама ю: ду ГІС Союзен соцаин республикашкахь компетенцеш боьхьонца къоастаяь хІлаьо.

«Тоттиггера Советий доакъошта ІІаъо эйбара КПСС XXIV съезда наьъяна а дегІаьп законопоста дерригча доакъошт комплексно дегІадоалаяреи зогалоьхан тоареи шерра программа.

Вай парте съездан решеней кхоачашиера новкъа ГІолла баьхьа кеода лоарІ-новкъостал тІа хургба цо хьажийта проект хьаьчена бокъонаш образовани ю Советан хъарча ССР Союзен союзни республикин законодательстве Лардаш тІаъиеъах.

Лардина халкъа образоване ерриг ІІаъо дегІаьп хьалха принципаш законана «Школе тІе», образоване дьакъе лелаш йолча лоарІзаменгІарча решенешта колдмеханизм ІІаъо, ахьин доагІача тІехьенна комунистически кхетам балорах йолча лелински идеин чакхйоахан Іоаьв Іалыьмате ІІаьхий оныг хьакъехьа, образование дешъара дерригни санна ширра республикански а законодательства ерриг системе иаІ хуьга Іалыьше, вай мехкарча ерригча дешъара-школа ужиежений ГІулакхшитта кІел правови лард йолла еза законодательстве лардаша.

Хоьш мадарра, ССР правительства оттаьл халкъа образоване хъакъехьаьча законодательстве лардаш проект ССР Лаккехьарча Советь Президиумо шоьрта хоьшйеча хьуьна кепетера ярашкыкхай. Законопроекто шийна тІоагІа теркам тІаззар. Из йийай дуккхача городской сайсийн Советий исполнительни комитетий заседанеша, юртийн поселкайн Советий сессеша, законопроект кхоьбабеллъ дукхха пикьосаллъ, халкъа ваьлларан, газетий, журналий, телевиденга, радио редакцеша. Цу пхьан хьана цу писъмошка белгалдаь хІи тухха мазура ІІаъо тоховаш, вийдераш, редакцион ни замечанеш.

Законопроект ІІаъо кхоачашъа хьа хенан правительства ерригча доакъошта тІедезаздаь гражданашта, начальникаллехеп, общественни организацешта боацан обсуждени йолаш. Цу пхьан хьана цу писъмошка белгалдаь хІи тухха мазура ІІаъо тоховаш, вийдераш, редакцион ни замечанеш.

Законопроект ІІаъо кхоачашъа хьа хенан правительства ерригча доакъошта тІедезаздаь гражданашта, начальникаллехеп, общественни организацешта боацан обсуждени йолаш. Цу пхьан хьана цу писъмошка белгалдаь хІи тухха мазура ІІаъо тоховаш, вийдераш, редакцион ни замечанеш.

Юмга оттаьлъа законопроекта тІара СССР-ча халкъа образование керттера принципаша лерхІ:

— моллагІча еасахи къамахи, ахъал е маІа хилар, дьинца малагІа ГІулакх да, шиъ шиъ ненан а социальни дъад ца къестадеш - образовани эца беррига граждански цкъатторро бокъо йолаш хилар, керрига беркаш ахъаьш доагІарашни дешънна барг ца хилар;

— дешар ІомадаІра мотт хьжжа муъха хилар: наьна мотт е СССР кыча халкъа мотт ІомаІар.

Уж денински положенеи вахаро кхоачашъиро хІара къамаиен яйфоьпостах знанешта тІаьхьа чІаъь муъхабайккхаб, ССР Союза дерригча халкъий социалистически культурна дегІаьпа ъьхьаьш оттаьлъа, наьна кодда историчесий общность — советски халкъ хьаьхилара факторех цаІ хиннад.

«Советски Социалистически Республикий Союза поазтехье тІет шу тиъраре» йолча нов. Л. И. Брежнева доклада тІа белгалдоаьхар халкъашта кокъера бубзамаш наьна леладу ГІулакхашта сихха дегІаьхиро Советски Союза дерригча къамашен народностанен ВІашиъ-гІулакхаш лелларо мотт а хинна дешъара хьаьхилара мотт ІомаІар. Цунна дийна белгалдаккха доагІа. къамий республикашка эсеи йоьт Іомаіара тІа тІе дуьгІа тІа теркам тІабаьлар вай мехка дерригча къамашен народностанен общественно значунна доагІаеи хилар, дизза хила доагІашта мамота хьаьлаца доагІбаш да из.

Законопроекта тІа тІоагІаьь да дешар Іомаіарн коммунистически чІаъь хьаьлъеъеи пъьна хилар; беранш кагирхой хьаьлхебеча школаи, дезалон, общественностон цкъана къьаьгІа дезалте; дешар Іомаіарн къеггина гуманистически лаккхарзбетенна хьисап долаш, образованин светски хьисап долаш, дъна іоатъкъам кхерера бовккхаш хила санна дола лоарІзаме принципаш а.

Советски Союз—дукхъаъча къамий пачхьалкхе. Цо лоарІзам ца бина балийтан къама санна республике халкъа образовани дегІаьпа хьаьий. Из дош къоастадера тІо ду СССР Союзен совзаи республикийн компетенцеш боьхьонца къоастаяь хІлаьо.

Моттигера Советий доакъошта ІІаъо эйбара КПСС XXIV съезда наьъяна а доагІаеи законопоста дерригча доакъошт комплексно дегІадоалаяреи зогалоьхан тоареи шерра программа.

Вай парте съездан решеней кхоачашиера новкъа ГІолла баьхьа кеода лоарІзаме-ІІа хургба цо хьажийта проект хьаьчена бокъонаш образовани ю Советан хъарча ССР Союзен союзни республикин законодательстве Лардаш тІаъиеъах.

Лардина халкъа образоване ерриг ІІаъо дегІаьп хьалха принципаш законана «Школе тІе», образоване дьакъе лелаш йолча лоарІзаменгІарча решенешта колдмеханизм ІІаъо, ахьин доагІача тІехьенна комунистически кхетам балорах йолча лелински идеин чакхйоахан Іоаьв Іалыьмате ІІаьхий оныг хьакъехьа, образование дешъара дерригни санна ширра республикански а законодательства ерриг системе иаІ хуьга Іалыьше, вай мехкарча ерригча дешъара-школа ужиежений ГІулакхшитта кІел правови лард йолла еза законодательстве лардаша.

СССР-е хьаьиний халкъа образование цаІ йола системе—дешъа дахделха бераш халкъеъеча учреждешта, кхоачашъа, колхозша, кооперативши, профсоюзни, комсомольски, кхиъча общественни организацеша хьинаре дахка доаьлаьл.

Хоьш мадарра, ССР правительства оттаьл халкъа образоване хъакъехьаьча законодательстве лардаш проект ССР Лаккехьарча Советь Президиумо шоьрта хоьшйеча хьуьна кепетера ярашкыкхай. Законопроекто шийна тІоагІа теркам тІаззар. Из йийай дуккхача городской сайсийн Советий исполнительни комитетий заседанеша, юртийн поселкайн Советий сессеша, законопроект кхоьбабеллъ дукхха пикьосаллъ, халкъа ваьлларан, газетий, журналий, телевиденга, радио редакцеша. Цу пхьан хьана цу писъмошка белгалдаь хІи тухха мазура ІІаъо тоховаш, вийдераш, редакцион ни замечанеш.

Законопроект ІІаъо кхоачашъа хьа хенан правительства ерригча доакъошта тІедезаздаь гражданашта, начальникаллехеп, общественни организацешта боацан обсуждени йолаш. Цу пхьан хьана цу писъмошка белгалдаь хІи тухха мазура ІІаъо тоховаш, вийдераш, редакцион ни замечанеш.

Юмга оттаьлъа законопроекта тІара СССР-ча халкъа образование керттера принципаша лерхІ:

— моллагІча еасахи къамахи, ахъал е маІа хилар, дьинца малагІа ГІулакх да, шиъ шиъ ненан а социальни дъад ца къестадеш - образовани эца беррига граждански цкъатторро бокъо йолаш хилар, беррига беркаш ахъаьш доагІарашни дешънна барг ца хилар;

— дешар ІомадаІра мотт хьжжа муъха хилар: наьна мотт е СССР кыча халкъа мотт ІомаІар.

Уж денински положенеи вахаро кхоачашъиро хІара къамаиен яйфоьпостах знанешта тІаьхьа чІаъь муъхабайккхаб, ССР Союза дерригча халкъий социалистически культурна дегІаьпа ъьхьаьш оттаьлъа, наьна кодда историчесий общность — советски халкъ хьаьхилара факторех цаІ хиннад.

«Советски Социалистически Республикий Союза поазтехье тІет шу тиъраре» йолча нов. Л. И. Брежнева доклада тІа белгалдоаьхар халкъашта кокъера бубзамаш наьна леладу ГІулакхашта сихха дегІаьхиро Советски Союза дерригча къамашен народностанен ВІашиъ-гІулакхаш лелларо мотт а хинна дешъара хьаьхилара мотт ІомаІар. Цунна дийна белгалдаккха доагІа. къамий республикашка эсеи йоьт Іомаіара тІа тІе дуьгІа тІа теркам тІабаьлар вай мехка

ИЙСЛАГІЧА ПЯТИЛЕТКА БОАХА ГІА

1973 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА ХАЛКЪА БОАХАМ ·ДЕГІЛВОАЛАБАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГЕХ БОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНЕ ХОАМ

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

1973 шера хьалхарча ах шера продукцена реализаци ярх план юрта республика хьалха-чарча 101,1 процент кхоачашъяь. Промышленноста дозр-лакхдена:

Предприятеи	1973 шера I ах шера планан кхоачашъяр проценташ	1973 ш. I ах шу 1972 шера шолгла пхоьл. проц.
«Грозненфть» объединеен	99,0	79
Вознесенски газ чакхбоазла завод	100,2	83
Грозненски газ чакхбоазла завод	97	—
Карабулакски химически реагентий завод	104	117
«Грозненстехимзаводы» объединеен	101	105
«Красный молот» завод	96,0	100,1
«Электроприбор» завод	102	111
«Пищемаш» завод	100,6	122
Г. Ахрисча цIерагIа «Электроинструмент» завод	102	116
«Трансмаш» завод	112	126
Электромеханически завод	106	105
Гудермесски медицинуемий завод	107	115
Грозненски ремонтно - механически завод	105	102
«Автоспецоборудование» яха опытно-экспериментальни завод	103	113
«Металлотара» завод	104	110
«Грозненгро» районни энергетически управлени	100,7	97
Мебельно-хьуи хIинаи но «Терек» фирма	94	100,6
Ермоловски хьу чакхбоаза комбинат	86	107
Грозненски ашибетона конструкцеи завод	100,6	113
Крупнопанельни домостроеен Аргунски завод	100,2	106
«Чечинспецстрой» треста ашибетона конструкцеи завод	103	105
ГIишлой материалаш гIишлой индустреи Аргунски комбинат	143	131
«Чеченингушводстрой» гIишлошъ-ча управлеен Аргунски ашибетона изделеи завод	113	107
Хьуе боазама управлени	78	81
Назрановски трикотажни фабрика	100,1	190
Шийлан производстеен объединеен	104	110
Кога гIирс бу фабрика	90	99,0
Ордотозни завод	104	120
«Консервплодоовощ» производстеен-но - совхозни объединеен	100,9	81
«Чечингушмаш» объединеен	107	76
Грозненски духа комбинат	99,0	85
Шурий промышленноста Нохч-ГIалгIай производстеен объединени	101	96
Хьаста продукташ Нохч-ГIалгIай производстеен объединеен	119	136
«Чечигипромстрой материалаш» производстеен объединеен	95	96
Республика кIачан промышленноста министерство	100,8-	105
Долгова промышленноста управлени	105	99,2
Моттигерча промышленноста министерство	104	98

Мехкдаьттен газ яккхар, бокат, мехкдаьтта аппарату-ра, насосаш, цементировочни агрегаташ, электроизмерительни, тур, ярдаьсч, фаттен къяка фанера, мебель, етта кирпишк, чудьяхьен тIедахьен духхдеу трикотажни

Культурно - бытови гIуллакхаштен боахамашкен эша товарашн арахецна 1973 шера хьалхарча ах шера планан 92 процент кхоачашъяь. 1972 шера ну юкъа арахIинарех 8 процент духхарIа арахIийар уж товараш уку шера бен бетта.

Промышленни предприятеш коллективаша 1973 шера хьалхарча ах шера арахецна продукци дикагIа хилийтера, керлагIеи дикагIеи йоьла машеи-наш, оборудовани, прибораш арахецна тIаьрзаяь мероприятеи чакхъьялг.

ЦIкъйолчу промышленни предприятеша хIинк а тIехьа бакъ йолаш, дикал лоха йолаш продукци арахоц: кога гIирс бета фабрикс, столераи изделеш-заводе, «Металлист» заводе, ейй доьккхача заводе.

Къаьсттина оьсарле лакхъ-ера план сорта республика хьайийча кхоачаш па еш бисай. 1972 шера хьалхарча ах шера хиначул кхаьсттера оьсарле лакхъьял уку шера «Грозненфтехимзаводы» объединеен — 7 процент, Карабулакски химически реагентий заводе — 15 процент, «Электроприбор» заводе — 6 процент, «Пищемаш» заводе — 15 процент, Г. Ахриека цIерагIа «Электроинструмент» заводе — 18 процент, «Трансмаш» заводе — 15 процент, «Автоспецоборудование» яхаьа опытно-экспериментальни заводе — 14 процент, Назрановски трикотажни фабрике — 57 процент, швейно - производстве-нни объединеен 9 процент.

Арахецна продукцеи дIадоа-ваь шех планагIа лаьхIачул дахьбаь межкдаьттен гази йоахачул управленеша: «Малгобекнефть» — «Старогрозненфть», Грозненски газ чакхйоахача заводо, «Грозненстехимзаводы» объединеен, «Красный молот» заводо, «Электроприбор» заво-до, Ахриека цIерагIа «Электроинструмент» заводо, мебельно - хьуи хIинаи еча «Терек» фирма, коруппонделаш ца домостроеен Аргунски комбинато, Назрановски трикотажни фабрико, кога гIирс бе-ча фабрико, кIачан.

Промышленни предприятеш Ишман-тохкама институташен керда техникен дикагIа-йола технологни производстве-вана юкъеъяьра балхаш дац, барамъаш, кога гIирс, мерзача шурий продукци, консерваш, кондитерски изделеш арахецна хьалхарча ах шера план кхоачашъяьна.

Керттера промышленни про-ца ах, шера керда къаьсттина толамаш дацкал республика экономикен культурен дегIа-йоалеера дамъе. Республика ца далъеь боахама къаьсттера ца далъеь боахама пач-хьалхен план кхоачашъяр хьаьрюк дIаэорча данне:

	Ах шера планан кхоачашъяр проценташ	1973 ш. I ах шу 1972 шера шолгла пхоьл. проценташ
Хьайбай продукташ		
Доахани коь тIара оалхазаршш	111	104
шура	108	96
фуаш	113	105
тха	112	106

1973 шера хьалхарча ах шера хьалхьа боахама планнал совгIа паччахьалхенга дехкал «Комсомольский» — 1936 кг. ХIара яхачча котама тIеъьара Ермоловски птицесовхозе гуо-лаьнера 113 фуъ. Шелковской тIера дальккад 6,2 километрам тха, а

1973 шера эгтара духхарIа доахайтара шура яьккай совхозий хьайбан лелаьерша: «Калиновский» — 1620 кг; «Юбилейный» — 1649 кг; уьк боаламагIа:

Хьайбай продукташ	1 ах шера планан кхоачашъяр проценташ	1973 ш. I ах шу 1972 шера шолгла пхоьл. проценташ
Доахани коь тIара оалхазаршш	111	104
шура	108	96
фуаш	113	105
тха	112	106

1973 шера хьалхарча ах шера хьалхьа боахама планнал совгIа паччахьалхенга дехкал 1,3 эзар тонн доахан, 2,8 эзар тонн шура, 4,6 млн. фуъ, 300 тонн тха.

ТРАНСПОРТИ БУВЗАМИ

1973 шера хьалхарча ах шера хьалхьа боахама муъх дIа-юха бахьна план Грозненски машиннаькъа отделене кхоачашъяьй 100,1 процент, хIъаьта пассажираш дIа-хьа бигара задани 100,0 процент.

Хьалхьа боахама муъх тIаботтара план 100,0 процент кхоачашъяьй, хIъаьта 1972 шера ну хьалхарча ах шера тIабеттачул 1,9 процент духхарIа тIабеттаб муъх. Отделене вIашагIа я ялла дIаэхийтаб 5,6 эзар бола муъх тIабоаа проеп, парца планнал совгIа дIа-хьа бихьбб 1,7 миллион тонн муъх. Айхьа муъх тIаботтарах 1,5 эзар загот муъхьалгIатар, хIа-ра денаеи бийсаеи къаьсттера оьсарле лакхъера задани 105,9 процент кхоачашъяьй, участкови сухала задани — 103,9 процент.

Автомобильни транспортана муъх дIа-хьа бахьара хьалхарча ах шера план 105,2 процент кхоачашъяьй; грузооборота план 103,7 процент кхоачашъяьй.

Пассажирни дIа-хьа кхувдера ах шера план 111,1 процента пассажирооборота бо-рама задани 103,4 процента кхоачашъяьй. Мах я дуо легковой таксеша баьча наькъа задани 85,6 процент кхоачашъяьй.

Бувзама предприятеша юкъера продукци арахецна плаи 98,9 процент кхоачашъяьй, на хуо 1972 шера хьалхарча ах шера кхиначул 5,9 процент духхарIа. Городской телефони станцеи абоненташа телефонан чуяккера хьалхарча ах шера план 43 процент кхоачашъяьй, юртанкар-ча абоненташа телефонан чуяккера — 89 процент, радиото-чкаш оттаяр — 92,6 процент.

КАПИТАЛЬНИ ГІИШЛОШЪЯР

1973 шера хьалхарча ах шера лоарIамера гIишлош хьалъеш производстеенни объекташта реконструкци еш балхаш даьа. Реконструкци еш гIишлой балхаш чакхъьялъеа Ахриека цIерагIа Грозненски мехкдаьтта чакхбоазла заводе, Грозненски газ чакхбоазла заводе, Грозненски газ чакхбоазла заводе, Къилбаседа - Кавказа синтетически каучука заводе, цементни заводе, «Красный молот» заводе, цхьайолча яхьта предприятеша.

Республика хьалхьа боахама кертера фондаш 1973 шера хьалхьарча ах шера 40,4 миллион лаьккъенна. Цхьаьнакхетта, кортера фондаш юкъейоалаера хьалхарча ах шера план 54 процент мара кхоачашъяьй ян.

Централизованни источникаш республика хьалхьа боахама дIаэяхийта капитальни вложеи 113,5 миллион сом да. Хьаьта а капитальни гIишлош хьа-лъеш-монтажни балхаш дарца 84 процент кхоачашъяьй.

Централизованни йоаца капитальни вложеш 13 млн. сома маьхара кхоача а еш, ах шера план 84 процент кхоачашъяьй, цу дахьке гIишлой-монтажни балхаш дарца 8,6 млн. сом дIа а дохийташ, ах шера план 99 процент кхоачашъяьй.

Подрядни организацеша шолгI иэзана гIишлой - монтажни балхаш дара программа кхоачашъяр хьалхьа дIаэорча данне:

Гlишлошъю организацеи	Ах шера планан кхоачашъяр процент	1973 ш. I ах шу 1972 шера шолгла пхоьл. проценташ
Ерригача республике Гlолла	99,5	105
Нохч-Гlалгlай Гlишлошъеча управ-дене	94	99,0
СМУ-1	100,2	90
СМУ-2	76	3,4-эза
СМУ-3	167	135
СМУ-4	94	75
СМУ-5	80	78
СМУ-6	81	81
СМУ-7	107	104
СМУ-8	107	103
СМУ-9	89	87
СМУ-11	83	104
ПМК-105	74	62
ПМК-155	75	124
Спец. СМУ	94	126
«Гроэнефтехимремстрой» трест	101	99,0
«Чечинстельстрой» трест	114	113
ПМК-101	104	120
ПМК-223	107	74
ПМК-432	107	130
ПМК-567	100,8	114
ПМК-920	103	131.
ПМК-921	114	110
«Чеченингушводстрой» - гIишлошъю управлеен	103	122
«Чечингазстрой» трест	103	108

Гlишлошъча хьалха 'дIаэхача хана санна хIинк а тIехьа цIенкаштара кхоачашъяьр боазаран шийлу, пускене объ-екташ хьалъеча бизза пайда эшаш хьажийача ахчан, материалаш, къаьсттераен ресурсеш, шиъ канналъа болх бе-йолеайтеен производстеенна мощноташ, керттера фондаш, эсала пайда яйбу машинеи механизмеки, гIишлош хьалъеча кхоачамболлаш болххийр материалаш хилар, цхьайоа гIишлошъ хьалъеча къаьсттера эсала вIашттIехьбаьккхаб.

КЪАХЬЕГАМХОЙ МАТЕРИАЛЬНИ ХЬАЛ-ТОРОИ КУЛЬТУРНИ БОАРАМИ ЛАКХБАР

1973 шера хьалхарча ах шера 1972 шера ду-юкъа хиначул хьалъеш боахамера болхойн гIуллакхеен нахи 2,1 процента пятилетка плин шеран ах шеран 7,6 процента духхарIа хилар.

Къаьсттера оьсарле лакхъяьх, цхьайолча категореи болхь болхойн гIуллакхеча нахьен эланеш лаьккаеа йоала мероприятеш чакхъяьлоях бетте юкъера лаьеIача болхоша гIуллакхеча нахеи эшаш доаа лаьна 119 сом хилар, хIъаьта соаца хьалхарча ах шера хиначул 4,2 процента пятилетка плин шеран ах шеран 10 процента лаьккденнад яз.

1973 шера хьалхарча ах шера хиначул бахача нахьа ах-чан доходаш 4,5 процент лаьхьенна. Бахача нахьа ах-чан доходаш лаькъ-ьарх духхарIа нийру товараш, духхарIа гIуллакхаш да лезаш ухл пар-ма, шитта духхарIа да обеспечени кассица бодежка ачча, 1973 шера хьалхарча ах шера ю духхарIа хиннад 4,4 миллион сом.

Паччахьалхенга кооперативни торговле рознични то-варооборот, юкъара кача а тIехьа юкъейбьяьча (потребительски кооперацеи комиссионни торговли йоацаш) 1973 шера хьалхарча ах шера план 241,9 миллион сом, хIаддаеча шера ца хиъна хиначул плани шийлера 4 процент духхарIа хилар.

Торгуюшя организацеша розничеи товарооборота ах шера план 101,3 процент кхоачашъяь; ну дакъе розничеи торговле предприятеша 101,2 процент, цхьаьна кIачан предприятеша — 102,1 процент.

Розничеи товарооборота пайн кхоачашъяьр цхьаьнга торгови организацеша ю де-гIилахар темпаш лаьккъаяр лаьккъеа дIаэорча данне:

Торгуюшя организацеи	Ах шера планан кхоачашъяр процент.	1973 ш. I ах шу 1972 шера шолгла пхоьл. проценташ
Моттигера торгаш	101	105
Грозненски горпищеторг	102	107
Грозненски горпромторг	96	103
Грозненски гастрономторг	106	107
Универмаг	102	108
Гудермесски смеяторе	99,1	110
Столовей, ресторанни, кафей трест.	107	100,8
Грозненча машиннаькъа стаяне ресторан	96	98
Гудермесерча машиннаькъа стаяне ресторан	105	106
«Грозненфть» объединеен УРС	100,0	103
«Грозненстехимзаводы» объединеен ОРС	99,7	105
Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене ОРС	98	100,1
Хьуи боазама управлеене ОРС	102	110
Мелиорацеи хIи боадамен ОРС	111	114
Аптекоуправлени	98	105
«Союзпечать»	103	108
Книготорг	96	102
Горплодоовощторг	123	153
Нюа бытови гIуллакхаш ду Министерстве	89	104
СССР Госснаба Союзглавторга	102	114
Потребительски кооперации	103	108

Соанка хьалхарча ах шера лелхачух ужк шера ну юкъа бахача нахара 13,4 млн. сом хилча духхарIа товарашн дехкал, Цун соанга Республикански комиссеении торговле Полла нахара ешай 1,7 млн сома маьхта сельхозпродукташ.

Нюа бытови гIуллакхаш дечча, моттигерча промышленноста министерстваш, долгора промышленноста управленеи пеодприятеша тогтуюни органи-зацеишна дIаэахьийтаб 10,4 млн. сома маьхта товарашн, пи-гта товарани дIаэахьийтара аз шера план 93 процент кхоачашъяьй.

Республике бахача нахь бытови гIуллакхаш духхарIа дара балхаш даьа. Хьалхарча ах шера бахача нахь 7,4 сома маьхта бытови гIуллакхаш даьа, 11 процент духхарIа хул уж соанка хьалхарча ах шера даьеел, юртанка бахача нахь гIуллакхаш ду предложени 14 процент духхарIа хиннай. Ерригача республике хьалхача бытови гIуллакхаш дара ах шера план 100,2 процент кхоачашъяьй.

Республикерча кхъьягкаш-коша гIуллакх дешаш ца ду-чуйллай 7 эзар квартире, цо-ош планагIа чуйлла еза 16,2 эзар квартире.

ДIаэахача ах шера дIаэо а дегIаеча хьалхьа образовани, йилма, культура, здравоохранени.

Массе а тайнера дешар дешаш бе республикерча на-ях кхоалагIа лоа йолаш. Чакхдаьлинча 1972 — 1973 де-шара шера городской юрташ-кахоеч 479 дийнахьарча бол-лоь юртанкарча кагирхойн общеобразовательни школаш-ца хийнар 18 эзар саго. Ка-гиэкой механикаи цхьаь-дакъе йиша кхъьяь образова-ни ю городской юртанкоеч профессионально - техническа училищаша. Всеобучи школашка ва 12 эзар хьехархо, педагог, воспитатель.

Республикера общеобразо-вательни школаш массана а кхъьяь образовани хургIойча системага йоалаеш латт. Чакхдаьлинча дешаеш шера всеобуча школашка кхъьяь образо-вани йийаш 11,5 эзар саго, кхъьяь специальни образовани йийаш 3,5 эзар саго.

Вузашка, техникумашка, кхийдоеш кхъьяча дакъе-шера дешара заведенешка дIаэаха-

«СЕРДАЛО»
3-ча оагI. 19 июль, 1973 шу.

Владимир Маяковский ваь 80 шу дизарга

«РЕВОЛЮЦЕ ОАРЦАГІВАЬККХАИ ТІАХЬИЙХАН»

В. В. Маяковский.

ХХ-ча бІаьшерен 19юллагІча ите мера эрсий поэзена юкъаевнан из поэта - новатора, керда горизонташ хьеллачу саина чоагІга, бІубенна гІа а боахаш.

Цу шеранна, хьалхара эрсий революци ийшаеу тІехьаГІа этта никъсаца хаиш чакхъяьначуз тІехьаГІа, революционни болхлой болама керда талгІий яЙлуш йоаГІар. Литературе ца хана лакхе лаьттача поэтий - символистий школана кІоарга кризис тІаэттар.

Цу исторически хьалхарчу кІоргашка шеран — уж дар хургола революце сийлахь - бокхха поэт, «буржуазена эпатировани а еш», «ГажагІча фата кофта» а юхъан гучаийша, моГІа- доаш дьасса забар, поэтически «изумь» аламлено литературен искусствен Іоаьача деррига рузкъана духхьара уьттаьн «классически» ваЙ замди кема тІара Іоккхенгара» хоалаелболаш. ДІадийкача манифестата кІал шиЙ кулг уьттадаь иза болчен хьинарочен литературни сайреники дисутйни шеран.

ДуГана хьалхарча шерий Іммепача атмосфере садикъача футуристий — Маяковске эттара хьалхарча школа — протест искусствена чухьарча анархически бунтал а «долла хІамен массавач» тІа па шиЙ хиннача иштта1 анархически долчуьл а дакъаГІа аЙлуш хиннаеу, «ПІоай тайпарча деша» формалистски кІоргаш футуристаша лийдарий, пар къовсама керттера лостам а хиннча дІаэттад.

Маяковский цу хана а тІехьа литературни школага гІоллаяра шиЙ соратникашта хоьле бейгалболлаш хиннаеу къама поэтически талант йолаш хиларна вахьна из Іеш, иштта ше ваьха ха тамашийна чоагІга терказ1ьеш, сийлахьболккий хуьлламаш хургІаларах сакхуьш вола поэт санна а: «...революцей кІаргхалий кІуьг ала доагІа йахаГІтолагІа шу», — яздьаь цо лоаладенначех реакцен пу шеранна. Цу хана а тІехьа тІадоагІача ну революционни шерах шиЙ «сяхулвлга» хайнад Маяковскена. Гоьмена яздьаь цо лоаца хана шиЙ наькъаьо хиннача, «памПанске чу яда ананасаш» яха ялликалархочох, «эгофутуристах» Северянин Игорах: «ХьайгІ поэт мишта лоарлІ Іа, ваьша бесараург, чкъорд санна Іехар яхаш?»

ШиЙ соратникий эзделла йоалаеа этоценгристски анархически шекоацина цхьана къама лакъа хинна Маяковский парна юкъе дика белгалдоалаш вар: хьовзамаш бахьан долаш ВІаштІехьа па йоаллаш хиннача шиЙ ханарча обществаех дог лазаш, къона волча хана деиз революционни болам байза гуманист хиннача по шиЙ ІІІахорца кхеда — Сийлахь - йокхаеа Октябрьски социалистически революце эттара хьалхарча поэта гуш йола белгалонаш кхуьлур шиЙ творчествена.

Революци кот а яьина, В. И. Ленинен большевистски партен хьалдеиза болхлой классо Іаьдал шиЙ бе делаеча хана, Маяковскена уЙлоц па еше шек па вувлаеш шиЙ поэта — «агитатора, горлана, тхьамада», поэта - революционнорен новаторен моттиг корабьЙ коммунистически общество хьалгерий юкъарча муГІарера.

Маяковский шиЙ дагаеь революционна гарга хиларо, цунах йоаллаш хиннача гуманизмо, дерригІа адамий юкъарча нрзага долха наькъаш лохаш болча тоІабаь мел боахаращпарчен даькъа доаграращпарчен бІайначча безаюо къовсатаяьй Маяковске кхел Октябрал тІехьаГІара шерашка.

Тхъоалагіа шераш юкъехьалчча хана, ше хьабенача наькъара юха а хьежаш, «ЦІенгахьа!» яхаеа стихотворене тІа поэта яздьаь: «...поэзе сигналенаькара чуТоссалу со коммунизма чу, іана аьча из ца хилча безам бан са».

Октябрал тІехьаГІа Маяковске хьаъь хІамаш уЙла тІа а йохийташ йийначча кхетаеу цуна кхоненах дог тийна хилара йокхха пафос, кхетаду «тІаІаГІа лоамаш та тІехьашка бух боана маьхха аре» уллиглах из дог тийна ихлар. Тіакха цу революционни, йиэза болча оптимизма маниФест санна дек кохаеча республика хьалхара шерашка яздьаь «Ший тайпарча приключене...» тІехьара мутІарап: «Дакм сердал телга, массе метте сердал телга, доша тІехьхьарча деношка кхачаиача, сердал телга — кхы хьамаьа да а дац! Из да са а маьхха а лозунг».

«Ший берриГа поэта зовне низ» керда дуне кхоллаш йолча болхлой класса дІа а телаш, хано дІабеэаш болча цхьанна я «Іьпржача» балхах кьаьхьаеаш Маяковский. Поэмайн «Мистерия - Буфф» яхача пьесан уЙла еш ше йоаллашехьа а, са па кходелп болх баьЙ поэта РОСТА хораш тІеи реклама тІеи — тІоагІлуш латтача революционни промышленносте торговаеи организацей заказаш тІа. Мехка городашка тІехьа ІІе ла аравоал из болхлой, ахархой, студентий, интеллигенце шеррача аудиторе радача литература кхелаЙ хьаткъеьа стихаш еиеи беседаш ен. Кердача социалистически общества кердача литературе бокъонан йола хиикал санна доазоо дезьа вола из.

Хіара вахачара из пІа массава ва цун творчестве хьаъул карарча хана эттара саготагІа. ХьалхапкхаотгаЧа, наха тІоагІга дагадоахкаеа денпаеч йиэза йола керда темаш, керда цикпаш.

Эргалонаш ен бол Октябрь сийлахь - бокхха яиз тІоагІбеш йола апофеоз санна йийкай, ен, бІаьшерешка екарьа «Владимир Ильич Ленин», «Дика лаІ», «Оаз ма йоагІга» яхараш санна йола Маяковске поэмаш, цІакхха а лергйоаца цун стихаш: «ПІоькхьа кьоста Неттега — кемаген сагген», «Советски паспортаг йола стихаш».

Цу произведенешкара, доазоо дезьарча цикпаларга вай вайна хьалхахка хьоотт Маяковский шерра пролетарски интернационализм шиЙ мехкарча, шиЙ халкъанарча кІоргаеча тІоагІаеча безамца пиЙна чуъь тухна тарьеш вола керда тайпа, кердача социалистически общества художни санна.

Дунен чура Маяковский дІаваэхача дийнаьь деиз поовтхьа шу совгІа ца яьннаЙ. ХІаьта а цІенеп керден ек цун стихаш вай хІнарча поэта яздьаьаш деша хиннача эттара хьалхэрчар къонгий кьонгашта. Цунна дола тешаа — цІакхха на хиннача тайпара йокхий, Советски Союза дерригача халкьий меттала араКИнача цун книжкай поэтикхе итт милион экземплярза тІехьаьна тираж-жаш.

Тахан а тІехьа советски театрий спешаш тІара Іоьлаш «Клопе» «Банин» яха цун пьесаш.

Тахан а тІехьа Маяковский — хІаиэарча ерригача литературин дискуссенка дийна волаш санна дакъа лоацар, боарам боацаш литературкара музІалаш хІара гьохкам.

Маяковске йокхха творчески опыт—эрсий советски поэтийн Советски Союза халкьий дерригача революцина дола литературай поэтийн ружьа.

Цудухьа Дьакен доазоола таьина арахьа дІаьяржай Маяковске поэзе влияни: европейски халкьийн культурин континентшкара духхьара кхича халкьийн меттаза яьхай цун произведенеш.

Цун соратникашгеи поэтически «ваьхьахоттен юкъе латта а йоаГІаца жагІ Луи Арагона, Пабло Неруда, Назым Хикмета, Витезлав Незвала, Бертольд Брехта, Иоханнес Бехера, Николо Валпарова, Владислав Броневске цІераш.

Маяковский ваь деттьеа пу ди зар бегІадоахкарга Советски мехка дьакка па Іеш, дунен тІарча духхьара кхича мехканка а. Из юбилей — революции социализм хьалгери хестадьчунара, советски поэзе социалистически реализмана дард елачунара халкьий сийлахь - бокхха безам цІакъа а хьалоахар.

Алексей СУРКОВ.
АПН.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

«ТХО СССР-ца ЦХЬАНА ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРА ТІЕХЬА ДА»

Духха ха йоаллаш Советски Союзе хиннаь Итале кхыча мехкашгарча торговле министра заместитель сенатор Джулио Орландо. АПН корреспондентша С. Авдеенкоех Н. Грашинен техарах по жоп делар советско - итальянски торгово - экономически бувзамаш дегІаахарах дьаьа масеи хаттара.

Г-н Орландо, мишта доарлІ Іа хІанз вай шин мехка юкъе латта экономически гІулакхаш?

— Укх - тІехьарча шерашка динка хуплаелла уж. Нагахсанна 1968 шера Италенен СССР-ан юкъера торговле объем дукха совгІа-шпаГІа йоаллаш 45 миллиарда дин хиннаяе, 1971 шерале 368 миллиардага кхаьхар ца, вента аьчча 8-зза совгІа лакхъелар.

Вай торговле структура ше а енай дуьша. Тахан ІІа-юха торговле лелеш дола товараш дукхагІча даькъе промышленни хІамаш тайп-тайпара оборудовании я, хІаьта по тешаа ду вай мехий промышленность чоагІга дегІаена яхараш. ДІаэо товараш дІа-юха ййдара нийсса духхьал из аспект доарлІ оаха итало-советски торгово - экономически бувзамий хІанзара хьал дуьшуча хана эттара доарлІамеГІа.

Цхьаьхха дика баШхало сенах латт аьчча, из латт, вІаши къаьстхьета товараш дІа-хьа доаттадара цхьа баьлан леладелча системагара промышленноста тайп-тайпара доакъошка аЙхха цхьана ГІулакхаш вай тІа-гІа дукхагІа лелаеш хиларх. Дагадеъача ехочам бе Волжски автозавод хьалъеча, хІаьта тахан из шерьяра планашка в ФИАГ-о дакъа лоацар, КамАЗ хьалъеча итальянски фирмата дакъа лоацар, ССССра Итале йода газопровод цхьана Йаллар. Шин оагІорахьара ше тайпарча цхьана леладу ГІулакхаш ДІаэо дегІаолаздара поовхьотаеш дергда хІанз ВІаххуча хана дьархІа хийчьеш латтача торгово-экономически соглашене.

— Цу соглашене проекта хьакъеха мадарра дувналургданархьогІ Хьога?

— 1966 шерага ххаччалца шера-шера йора СССР-ан Италенен юкъера торгово - экономически соглашенеи. Хіаьта хІанз вай безам ба дукххача шерашта лаьрхІача соглашенена кулгаш язде. ГІулакх миштал аьлча, производства хем цикланш, къаьстга а къамаьл толаш дегІа технологе хьакъеъча дсча хана, вай договораш цхьанШин - кхаь шера лаьрхІа хІларна ихьанна а тайпара тарлан. Цу ГІулакхо болгалара дьакъе доазуо уьттаду производство дегІаяра, ХІаьта, долче, вайна цхьана ГІулакхаш лелалара кхы тайпа — хана-га диллача ВІаьхаГІа йола — ферман хиланна яргьеш.

Тхона хетачох, цхьана леладеча ГІулакхий ца тайпара формаш халдаеча чоагІ а шер а лургьеш. Къаьнарчаеа вай, масала, тхан Іаламате лоарХІаме йола автотранспорта проблема. Цу дакъе ххьана ГІулакхаш леладаргьяна эттара хьалхара тІа бакххаяр 1966 — 1967 шерашка Волжски автозавод хьалъеча ФИАТ-о дакъа лалара ЬакъхІарча соглашенена кулгаш яздьачуз тІехьаГІа. Хіанз ІІІахора тІа бакхха ха жиндаЙ. ССССР халкъа боахам дегІаболадебера лхе шера плана тІа оттадьаь 1975 шерале автомобилаш дикка дукхагІа хьаелга мештел, иштта ниччча бесса хинна в автомобилестроенена дувзаленна дола дерригача доакъош дегІаолаздаелга а: техобслуживание станцеи хьалъар, навыкный сеть дегІаЙолаларр, и, кт. д!. Из я вай цхьана леладу ГІулакхаш ДІаэо дакъа вайга йиш хулийтаеш йола ларда, хІанз аьчча пу дакъье вай дика йокхха опыт ЬІйнаЙ.

Белгалдакхха доагІа шакххе оагІув ДІаэо йолаеча хана цхьа моллагІйола хувцаеаш ДІа-хьа дара наькъаГІачуз дукхагІа, промышленносте хъаьста сектораеи цхьана вІашагІЬехкара наькъагІа аха безам болаш хилар. Кхыча денанца аьчча, вай безам ба къаьст - къаьста товараш дІа-хьа дехка ца Іеш, кооперацин вІашагІйолла, бІарчча предприятеш цхьана хьа. Из, сона хетачох, терра перекспектива а йолаш, цхьана леладеча ГІулакхий бокъонна хІанзара формаш я.

— Автомобилийн техничеки ГІулаях дареп къаьхьеха къамаьл юкъе дахьна хиларах, дукха ха йоаллаш хиннача «Автосервис-73» яхача дунен халкьанта юкъерча выставка ХьайиА хетаеленнараш дувна вІашІехьдаргдарай-хьогІ Хьа?

— Лаьрхіа хьежар со итальянски павильонага санна, иштта советскичугга а, цудухьа ала деааш вв со, советски экспозицерча дукхача хІамаша укх тІехьаГІа шеранка шун промышленносто дахьа доккхий толаиаш бакъдеш хиэар. Дукха доакъоп да вай вІашиГІа-ДІа-юха Іомаала а айхха цхьана ГІулакхаш ялде а метгардолаш. Советски специалисташа чоагІга теркам тІабахийтар ФИАТ-а экспозицина, Выставке хьожка цоай хІамай оттаьча цхьаЙолча кхыча фирмаша йокхий соглашенеш йир. Масала, кулгаш яздьаеь складанта лаьрхІа 20 миллиард дира маьха оборудовали вІтарбІоча. «Планешин Траверсен» яхача фирмаца яьча контактана.

— Италин Советски Союзе, — аьлар сенатора Джулио Орландос иий къамаьл чакхдоллаш, — цоай къаьнара культурин тралиеш йола паччахьалкхенаш я. Цар хІанзале а дуненна дукха хІамаш денна, тІапзчуг тІехьаГІа хьа а дукхха дург а да. Вай халкъаната тІом хьштбан, вайна маШар беза, хІаьта из ба эттара айдаГІча тайпара вай вІашагІувзделлиташ бола безам. Вайна цхьатарра машар безан хилар — Италенен СССР-ан юкъе цхьана леладу бувзамаш ІІІахьххача хана, шерра, беркате хургхиларах болча тешаа.

(АПН).

Химкин яхача городерча «Яматкогно» яхача японски фирме йокхача металлооабрабатывающа заводе белгалдир XVI вертсъеда пІерГІча Новосибирски станкостроительни заводо еза-йокхха горизонтально - расточни станок болх бе йолаялар. Цу «станока тІа 2.800 миллиметрга кхачаЩа диаметри доазл 200 тоннага кхоачаеп долен деталеп хъае йиш я.

Хіанз японски предприятеика болх беш я 2000 совгІа тайп-тайпара советски станокаш.

СУРТА ТІА: советски горизонтально - расточни станок «Яматкогно» яхача фирма завода цехе.

ТАСС фотохроника.

М. Демченко сурт.

Колхоза гІончаш

Духха ха я дешара шу чакхдаьна. Юкъе кІоачаш латт аьхан каиниуаш. Дукха санъсрдаме гІуьйкаш чакхдаха йиш йола ха я дешархошта хІанзара яр. Цхьабакъда, иштта даде а шоай дешара ву дика чакх а дьакхха «Красный пахарь» колхоза новкъостал деи ба Шелковской района Кагалински юкъерча школа дешархой. Уьт шера шер производственни бригада колхозо тІаЧоагІдьлд хьажжІаш дІайийна 50 гектар кха. Цу ххай тІа шоаш эиЙ дуллаш, оазар деш, кхыдола балхаш деш йолча бригада паччахьалкхенга діалургья ше кхеьь хьажжІаш.

Естествознаи хьехаш йолча хьехархочо Наумова Мариэе кулгалдеш йолча ву бригаде 60 дешархо ва. Къаьстга белгалдакхха безам ба Мария цу юрта яь, а кхийна а, дийна а йоагІа. Кергадински юкъера школа яьхьхуьд тІехьаГІа Махачкалински университет а яьккха ше яьча юрта хьежаш я из.

ВІарчча бетта тутони саллараш делаеш а хинна хІанз хьажжІашта оазар деш в бригада. Пионерски комсомольскин айденача хьинарца къаьъет цу бригада хІарапе. Масала эттара дикагІа къаьхьегарца белгалбаьина ба лаьхерча классашкара Гончарова Шура, Семеонов Виталий, Воронина Евгения, кхыбараш. Царна дукха тІехьабигай, дозерча классашкара Темурсултанова Зура, Андиева Наташа, Зойкова Нина.

Маг я боацаш колхозо телача продуктаех яхача кийчбу дешарой бригадерча повараша Гусейнова Любаси, Кирильенко Колйси, Савенко Таняси. Чам болашш мерзеи худ цар кийчьо хІама. Цудухьа дика яхІама а йиъе болх бе йолалу бригада.

С. ВАСИЛЬЕВ.

АВИАМОДЕЛИСТИЙ ТОЛАМ

Ер ихойтхалагІа шу да Сунженски района Карабудахкен № 1 йолча кхыкърча школа авиамоделиста-на республиканскин яхьашка район-на сий лораду. Хьаьхагіа «Ев классе бар авиамоделисташ, тІаьа лакхерча лите «А» классе да.

Цу хана денз авиа - судо - авто-кружоко дакъа лоацаш хиннаь хІанз хаЙ - таЙпара чоалхане моделеш е ловш вола ши бІаь совгІа дешархо. Хіаьта ну ерригача классе да-на цу кружокашта кулгаеден хьавоагІа шиЙ балхах дика кхеташ вола энтузиаст Лысенко Николай Васильевич. Уроженнен классе йоаЙача занятешен Николай Васильевича пахадаш бол бу кружока члений кхьхьегамара, техникацара безам сообакхха-ра, цар конструкторски говзал дакъъара.

Уьт шера эргаьанчар кружока команда. Царна юкъе бахаб ворзІаГІча классашкара дешархоЙ. Уж ба самолета резиномоторан модель йола Тонкогубов Сережа, тайсерни модель йола Павлюков Володин кордовой — Прошин Коди. Цу кхьаьне моделаш дикагІа хиларна кхыйола командаш эша а ен хьаьжкха шоллагІа моттиг яьккхар тІа командас.

Иштта дика выступлени йир къонача техникий станце хиннача хьашка иттаГІача классера дешархочун Титов Сашай «ЯК-12П» яхача самолета модела а. Хьалхара моттиг яьккхарах Сашайна цхьаьнагІча степена дипломи мах бола совгІаги делар. Ерригача команда — грамота. Хіанз арІа-нара яхьашка дакъа лаца кийчлуш да къона авиамоделисташ.

М. ФРОЛОВ,
школа директор.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

«ГРОЗЭНЕРГО» Малхбузен электрически сете БАЛХА ДІАНИЙБУ:

УРУС-МАРТАНА ХЬАЧА ЮРТАРЧА УРУС-МАРТАНОВСКИ РЭС-е:

1. Ерригача разрядегІбола элек тромонтераш;
2. Газоэлектросварщикаш;
3. Слесараш-сантехникаш;
4. Шофераш.

АЧХОЙ-МАРТАНЕРЧА ЭЛЕКТРИЧЕСКИ СЕТЕЙ УЧАСТКЕ:

1. Ерригача разрядегІбола элек тромонтераш;
2. Электромонтераш хила Іомаалургбараш.

г. НАЗРАНЕ КЕРДА ВІАШАГІЬЕХКАЧА ЭЛЕКТРИЧЕСКИ СЕТЕШКА:

1. Ерригача разрядегІбола элек тромонтераш;
2. Электромонтераш хила Іомаалургбараш.

г. МАЛГОБЕКЕ КЕРДА ВІАШАГІЬЕХКАЧА ЭЛЕКТРИЧЕСКИ СЕТЕШКА:

1. Ерригача разрядегІбола элек тромонтераш;
2. Электромонтераш хила Іомаалургбараш.

ПХЬИЛЕКЪОНГИЙ - ЮРТАРЧА ЭЛЕКТРОПОДСТАНЦЕ:

1. Инженераш е техникаш бола электрикаш;
2. Дежурни электромонтераш;
3. Ерригача разрядегІбола электрослесараш;
4. Шофераш.

г. ГРОЗНЕРЧА МАЛХБУЗЕН ЭЛЕКТРИЧЕСКИ СЕТЕЙ БАЗЕ:

1. Ерригача специальностегІбола электромонтераш;
2. Газоэлектросварщикаш;
3. Буьзама лиценгІа Іунал дерглола монтераш:
4. Штукатураш - маляраш;
5. Плотникаш - столяраш;
6. Машинистка;
7. Уборщицаш;
8. Инженераш е техникаш бола электрикаш;
9. Гіиппалонъяра инженераш е техникаш.

ПХЬИЛЕКЪОНГИЙ-ЮРТЕИ ЭЛЕКТРО-МАРТАНЕи БАЛХА ЭТТАРАШТА КВАРТИРАШ ЛУ.

Балха оттарах ноэай хІ безам бар хатта дувла ужк адресагІа: 364912; г. Грозный-12, Старопромысловски шоссе, 6, номераш 6, 8а, 26, 28а, 11а йолча автобусаша «Автобаза» яхача уж сецача мотте ге кхачалца.

«Грозненго» Малхбузен электрически сетеш.

БАЛХА ДІАИЙБУ

«Вторчермета» Нохч-ГІалгІай управление БАЛХА ДІАЭЗ шоферашш, газоэлектросварщикаш, электрослесараш.

«Вторчермета» управленин.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19 июль

I программа

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердалараш. 9.45 — Боссбола телеверсин. «Пионерена, салют» яха фильм-концерт. 10.45 — «Сатя цун тІулакхаш яха телевизионни очерк. 11.15 — Искусства мастераш концертин студи. Дунен халькъан культура министрий дагреет Евгений Нестеренко. 12.15 — Къамаьл ду СССР Лаьхьенарча Советса депутаташа. 12.25 — Берашта. Театрий Калинински театра-студенташ. 13.15 — «Новъостий кхувш доагІарашш яха телевизионни документальни фильм. 15.55 — Передачай программа. 18.00 — Берашта. Марека Петуса деладаь мол. агІа дарша санна доацар тамашийна ХІамаш» яха телевизионни художественни фильм. «Сатя серл. 19.30 — Программа. 19.40 — Спортивни программа. 17.00 — Дешархошта. «Самбо.70» яха клуб. 17.30 — ХІаьнара ІІкіама техническа революцин дунен халькъанта юкъера цхьана къаьстгера. 18.00 — Кердалараш. 18.10 — Горнометаллургически «Гіалхье». 18.20 — «Нохч - ГІалгІайн Іоьлда». — Информацин программа (эрсий, ГІалгІай меттаза). 18.40 — Ка. ноькурлаш. 18.50 — Яхаг чуъцаг хьакар ловзаш къаьсга (нохчий меттаза). 19.00 — «Левина а парте в ГІулакхаш та тхо тешаделла» яха патриотий художественни манифестаи. «Динамо» спорта Центральни стадионера трансляци. 21.00 — «Хаз». Информацинни программа. СССР Лаьхьенарча Советса депутаташ. 21.30 — Новъостий Леонид Ильич Брежнев Америка ВІашагІахьяйтача Штатанка халкъара дола документальни фильм. 22.20 — Концерт. 22.40 — Спортивни программа. І. Боссбола телевизени. Гребблех бола СССР чемпионат. 2. Зонашта юкъера шахматни турнире. 23.30 — Кердалараш. Передачай программа.

II программа

19.15 — Вай республике моллагІ делладеш. 19.30 — Сан къаьсгаяна сий лоаца. 20.00 — Сонавоа. 20.10 — «Уж, роценне огня» яха художественни фильм. 2-гІа дакъа.

20 июль

I программа

9.30 — Кердалараш. 9.45 — Боссбола телевидени. Дешархошта. «Чебурашкин яхача клубе хьошаеаГІа балхаш. 10.15 — Боссбола телевидени. «Спартак» Орджоникидзе яха телевизионни музыкальни фильм. 11.15 — «Мастера - мастерам» Горького цІаьнарча хІна портера репортаж. 11.35—Боссбола телевидени. Берашта. «Техникий та. на тІа». 12.30 — Ловзаш дола. тамашийна ХІамаш» яха телевизионни художественни фильм. «Хоалламбан йола пеладу». 13.30 — Передачай программа. 13.35 — Пионерта. Тенгий Калинински театра-студенташ. 13.15 — «Новъостий кхувш доагІарашш яха телевизионни документальни фильм. 15.55 — Передачай программа. 18.00 — Берашта. Марека Петуса деладаь мол. агІа дарша санна доацар тамашийна ХІамаш» яха телевизионни художественни фильм. «Хоалламбан йола пеладу». 19.30 — Программа. 19.40 — Кавказин ловзаш. 17.00 — Дешархошта. «Самбо.70» яха клуб. 17.30 — ХІаьнара ІІкіама техническа революцин дунен халькъанта юкъера цхьана къаьстгера. 18.00 — Кердалараш. 18.10 — Горнометаллургически «Гіалхье». 18.20 — «Нохч - ГІалгІайн Іоьлда». — Информацин программа (эрсий, ГІалгІай меттаза). 18.40 — Ка. ноькурлаш. 18.50 — Яхаг чуъцаг хьакар ловзаш къаьсга (нохчий меттаза). 19.00 — «Левина а парте в ГІулакхаш та тхо тешаделла» яха патриотий художественни манифестаи. «Динамо» спорта Центральни стадионера трансляци. 21.00 — «Хаз». Информацинни программа. СССР Лаьхьенарча Советса депутаташ. 21.30 — Новъостий Леонид Ильич Брежнев Америка ВІашагІахьяйтача Штатанка халкъара дола документальни фильм. 22.20 — Концерт. 22.40 — Спортивни программа. І. Боссбола телевизени. Гребблех бола СССР чемпионат. 2. Зонашта юкъера шахматни турнире. 23.30 — Кердалараш. Передачай программа.

II программа

18.55 — «Здоэта ха тІа» яха киноосе, редакта. 19.55 — «Киножурнал. 19.35 — Ялат чуъцаг латт. 19.40 — Шоаш, бе. ран. 19.55 — «Хьаьтхоледеш» яха художественни фильм.

РАДИО

20 июль

6.30 — «Юртара Іуъйре». 6.45 — Хоа. маш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.20 — Передачай программа. 8.25 — Саучеки. «Ахка» яха хаьта. ран шоаеча. 8.40 — «Революце нохте, Маяковский ваь 80 шу дизарга (ГІалгІай меттаза). 10.00 — «Мишта хьоаш йоаца керда обращаш» яха беседа (нохчий меттаза). 10.15 — Цыкл радио. ле. юкъе яха радиокомпозиця. 10.35 — Радиодидактургий шиЙнайий доаа концерт (ГІалгІай меттаза). 11.00 — Керда хоаган (эрсий, нохчий, ГІалгІай меттаза).

ХАОТТАМ

Тахан республике ГІоллеп Грозней хуналуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузеьарча секунде 0—4 метр тІоагІа муХ а хьекхаш ха хилеп фегара температура республике ГІолла 27—31, Грозне 29—31 градус йІоккхал йолаш хилеп тарлу. Кхоалеп ломмен кІезиг-духха, цкъаза ноиагІо морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, бе-бека оагІорахьара секунде 0—4 метр тІоагІа муХ а хьекхаш ха хилеп фегара температура бийсаиша 15—20, ломмехь 28—33 градус йІоккхал йолаш хиларга тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехкгохкама секретара—3-34-38; партийни вахарех культурин отделий — 3-41-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтереп — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-41-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет продувца шинаеп. ойеп, «Зоштен дошка.

СФ02185, «Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце 7/84. Типография изъ-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 6301.